Cím: 8500, Pápa Bástya u. 1 Tel.: 89-512-200 Fax: 89-512-201 Mobil.: +3630-467-9395
info@villaclassica.hu www.classicahotel.hu www.facebook.com/HotelVillaClassica
GPS: 47,327181;17,464206

Református öregtemplom

A református ótemplom, vagy ahogy a pápaiak nevezik, Öregtemplom, azon a helyen áll, ahol 1718-1752 között egy fészer szolgált a református istentisztelet helyéül. II. József türelmi rendelete alapján 1783-84-ben építhették fel templomukat, azonban nem az utca homlokzatvonalában, hanem zárt udvaron és torony nélkül.

Magas homlokzata (ormán az 1784-es évszámmal és egyszerű kőbuzogánnyal) az utca felé fordul, rokokó kovácsoltvas kapuja pedig az udvarra néz. Téglalap alaprajzú, fehérre meszelt falait csak a vaskos, négyzetes pilléreken nyugvó karzatok mozgalmas vonalai díszítik. A két orgonakarzatot összekapcsoló és a bejárattal szemben álló orgonakarzat karcsúbb pilléreivel a múlt században épült.

Berendezésének központja a szószék. Mozgalmas rokokó díszítéséről arra lehet következtetni, hogy azt még az adászteveli templomból hozták vissza Pápára. A régi templom szép korabeli úrasztali terítőit és egyházi edényeit már az 1930-ban épült új református templomban őrzik.

A templom a Fő utca 6. szám alatti református lelkészlak egyszerű barokk épületének udvarán áll, az utcáról nem látható. Egyenlőre csak csoportosan látogatható.

Pápát a reformáció viszonylag korán elérte, hiszen a város földesura, Thurzó Elek már 1527-ben a hitújítás oldalára állt, 1535-re pedig szinte az egész város evangélikus lett. Mivel katolikusok nem voltak, erőszakmentesen protestánssá lett a Fő téren álló plébániatemplom, amelyben 1580-ig a lutheri, utána pedig kálvini hitelveknek megfelelően folytak az istentiszteletek. Ez a templom a törökkel vívott háborúk idején elpusztult, 1610-ben újat építettek helyette, de 1629-ben tűzvész martaléka lett. A 17. század második felétől megerősödött az ellenreformáció országszerte. Pápán 1659-től kezdődnek a konfliktusok, ugyanis ebben az évben Esterházy Pál főúr fellépett a protestánsok szabad vallásgyakorlata ellen. 1660-ban elveszett és a katolikusoknak adták a nemrég újjáépített templomot. A pápai református diákok ellenállása miatt a Devecserből hozott fegyveres katonaságnak sikerült csak elfoglalnia a templomot. A

templomfoglalás közben a diákok közül néhányan felmásztak a toronyba, hogy félreverjék a harangokat. A diákok közül egyet Vratics hadnagy lehajítatott a toronyból, így halálos áldozata is lett a küzdelemnek.

Ezután a reformátusok új, nagyméretű templomot építettek 1663-ban. 1714-ben ismét rettegés töltötte el a reformátusokat, mivel ebben az évben elvették az evangélikusok újonnan felépült templomát, így félő volt, hogy a reformátusok is hasonló sorsra jutnak. A félelem nem volt alapozatlan, 1718-ban megérkezett a királyi rendelet a református templom bezáratásáról. Ettől az évtől kezdve a mai Öregtemplom helyén álló fészerben tartották istentiszteleteiket. 1720-ban egy hónapra visszakapták templomukat, majd ismét betiltották használatát, a továbbiakban istállóként üzemelt az épület. 1752-ben kelt Mária Terézia levele, melyben megtiltja, hogy a reformátusok a város bármely pontján szabadon gyakorolják vallásukat. Prédikátorukat elűzték, a diákokat megfélemlítették. 1753-ban a királynő engedélyt ad, hogy a pápaiak a szomszédos Adásztevelre járjanak istentiszteletre. A gyülekezet tagjai többször is fordultak Bécshez a szabad vallásgyakorlat megadásáért, mindhiába. A megoldást a II. József által kibocsátott Türelmi Rendelet tartalmazta. A rendeletet a vármegye sokáig nem tartotta törvényszerűnek, így a reformátusok csak 1787-re építhették fel ma is álló templomukat.

A pápai református egyház története kiválóan elénk vetíti a reformátusok és katolikusok egymás ellen folytatott, olykor véressé váló küzdelmét.

Az Öregtemplom tervezője Neumayer Lőrinc soproni mester volt. A Türelmi Rendeletnek megfelelően torony és harang nélkül épült. A templom kapuja nem nyílhatott az utcára, ezért épült elé a kétszintes parókiás ház, amely a templomot így teljes mértékben eltakarja, emiatt a Fő térről alig észrevehető. A parókia udvarában álló, rendkívül egyszerű, késő barokk és copf stílusban épült, téglalap alaprajzú templom kelet-nyugati tengelyű. Ajtaját rokokó kovácsoltvas kapu díszíti. Földszinti ablakai szegmensívesek, az emeletiek pedig kosárívesek. A 19. század második felében kicsinek és a gyülekezet nagy múltjához viszonyítva rendkívül méltatlannak bizonyult az Öregtemplom, ezért 1941-re elkészült az új templomépület a Március 15-e téren. Jelenleg is ez szolgál a gyülekezet templomául. Az Öregtemplomot ma csak múzeumként használják (1972 óta), május és november között időszaki kiállításoknak ad otthont.

Belsejét három oldalról tág kőkarzatok övezik. A centrális elrendezésű templomtér déli oldalán, a bejárat mellett helyezkedik el a gyönyörű fafaragó munkáról tanúskodó, díszes, barokk szószék, amely a 18. században készült Sopronban. A kiállítás sok szép egyházművészeti tárgyat és egyháztörténeti dokumentumot tár elénk.

Pápa templomairól bővebb ismertetőt a következő oldalakon talál:

- Nagytemplom
- Zsinagóga
- Református templom
- Református öregttemplom
- Bencés-Pálos templom
- Kálvária templom
- Kastélykápolna
- Ferences templom
- Szent Anna templom
- Evangélikus templom